

UNITATEA LUMII CONTEMPORANE ÎN LUMINA RUGĂCIUNII ARHIEREȘTI A MÂNTUITORULUI: „CA TOȚI SĂ FIE UNA” (IOAN 17, 21)

DRD. GAVRIȘ ANDREI-GABRIEL*

ABSTRACT: The subject to be addressed in this paper refers directly to the Lord's Prayer before His Passion, a reflection of Jesus' care for the mission that should always be comparable to Him. If, in the apostolic period, the exhortation was obeyed, with all who professed Christ having a common goal, not the same can be said of their offsprings, Christian history being often troubled, and the consequences have been manifested to the personal level. The purpose of this article is to examine the concept of unity of believers, stemming from the pattern of reciprocity of the Father and the Son, the source of unity and its essential element. The purpose of this unity is to bring joy to believers and motivate them to mission in the world. The topic deserves to be explored carefully, especially in the contemporary context, to know where we are in our interpersonal relationships. The Savior's requirement that His followers be united is quoted from all the church pulpits, but sometimes questions remain unanswered.

KEYWORDS: Unity, Mission, Faith, Gospel, Prayer.

PRELIMINARII

Rugăciunea Arhierască a lui Iisus¹ pentru unitatea ucenicilor Săi și a celor care vor crede în numele Lui, cuprinsă capitoului 17 al Evangheliei a IV-a, înfățișează cea mai clară expresie eclesiologică găsită în scrierile ioanine. Fără îndoială, această rugă-

---

* Doctorand la Școala Doctorală de Teologie „Isidor Todoran”, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, email: gavris_andrei@yahoo.com.

¹ Evangheliile sinoptice vorbesc frecvent despre rugăciunile lui Iisus (Mc. 1, 35; 6, 46; 14, 32-39; 15, 34; Mt. 14, 23; 19, 13; 26, 36-44; 27, 46; Lc. 3, 21; 5, 16; 6, 12; 9, 18,28; 11, 1), dar numai în rare ocazii suntem informați despre conținutul rugăciunilor Sale. Cele mai notabile excepții sunt rugăciunile din Ghetsimani și cele rostite de pe Cruce. În Evanghelia a IV-a, Iisus rostește o rugăciune la ridicarea lui Lazăr (In. 11, 41) și o rugăciune care reamintește povestea din Ghetsimani (In. 12, 27 – Mc. 14, 35) – Charles K. BARRETT, *The Gospel According to St. John: An Introduction with Commentary and Notes on the Greek Text*, Second Edition, Westminster John Knox Press, Philadelphia, 1978, pp. 499-500.

ciune anticipează că, la plecarea Sa, discipolii Mântuitorului vor forma o comunitate sau o Biserică statornică în care predomină iubirea².

Numită și rugăciunea de consacrare sau, așa cum o numește Sfântul Chiril al Alexandriei, rugăciunea înaltei preoții, este o prezentare a unității veșnice a Tatălui și a Fiului în relația Sa cu separarea temporară (și aparentă) pe care a implicat-o Întruparea. În același timp, din moment ce relația Fiului cu Tatăl devine cunoscută nu prin speculații, ci printr-un act divin istoric pentru mântuirea lumii, rugăciunea dezvăluie natura și semnificația vieții creștine în relația creștinului cu Dumnezeu și cu lumea³.

În ciuda împrejurărilor în care a fost rostită, rugăciunea Mântuitorului se axează în întregime pe împlinirea misiunii Tatălui⁴. Iisus a dorit să-I mulțumească Tatălui⁵ și să-și îndeplinească dorința de a-și vedea misiunea pe care a dus-o la bun sfârșit, iar discipolii Săi au fost pregătiți pentru provocările viitoare. Motivul – pentru ca Împărăția lui Dumnezeu să poată fi proclamată și să se dezvolte unitar prin mărturisirea apostolică.

RUGĂCIUNEA ARHIEREASCĂ A DOMNULUI (IN 17, 1-26)

Majoritatea cercetătorilor împart acest capitol 17 în trei părți⁶: cea dintâi (v. 1-5) reprezintă rugăciunea lui Iisus pentru slava Sa și pentru împlinirea misiunii Sale, partea a doua (v. 6-19) conține rugăciunile Mântuitorului pentru ucenicii Săi, iar a treia secțiune (v. 20-26) înglobează rugăciunile pentru discipolii și viitorii adepți care vor crede propovăduirii apostolice⁷.

² Thomas H. OLBRICHT, „The Church in the Gospel and Epistles of John”, în J. P. HARRISON, J. D. DVORAK (ed.), *The New Testament Church: The Challenge of Developing Ecclesiologies*, McMaster Biblical Studies Series, Wipf and Stock Publishers, 2012, pp. 78-79.

³ C. K. BARRETT, *The Gospel According to St. John...*, p. 500.

⁴ Aceste discursuri finale se regăsesc exclusiv în Evanghelia a IV-a cap. 13-17 și reprezintă un timp foarte intim al părtășiei și instruirii celor mai apropiați discipoli. Teologii apreciază „cuvântarea de despărțire” a Domnului ca având trei părți, Ioan cap. 17 fiind a treia secțiune. A se vedea: Leon MORRIS, *The Gospel According to John*, rev. ed., New International Commentary on the New Testament, Eerdmans, Michigan, 1995, pp. 634-653.

⁵ Barrett observă că în acest capitol nu există vreo referire la a treia Persoană a Sfintei Treimi. Se pare că pentru Ioan, Duhul Sfânt a rămas un concept fundamental eshatologic, nefiind încă necesară exprimarea relației veșnice în Dumnezeu. – C. K. BARRETT, *The Gospel According to St. John...*, p. 501.

⁶ Unii teologi utilizează o divizare în patru secțiuni. Diferențierea se face prin faptul că ultimele două versete (25-26) sunt luate ca o subdiviziune aparte, ce prezintă analiza lucrării lui Hristos în lume. A se vedea: C. K. BARRETT, *The Gospel According to St. John...*, p. 499.

⁷ Leon MORRIS, *The Gospel According to John*, ... p. 634.

Asemenea Rugăciunii Domnești⁸, în aceste trei secțiuni pot fi identificate un număr de șapte cereri, misterioase în scop și conținut⁹. Însă, toate sunt concentrate pe dezideratul de a vedea Împărăția lui Dumnezeu ce avansează în și prin Iisus și urmașii Săi. Într-o posibilă distincție a cererilor, enumerăm: rugăciunea pentru preaslăvirea Tatălui prin Fiul (v. 1); rugăciunea pentru desăvârșirea evenimentului Înălțării Sale (v. 5); rugăciunea ca discipolii lui Iisus să fie păziți în numele Lui (v. 11); rugăciunea pentru a fi protejați de cel Rău (v. 15); rugăciunea de sfințire în Cuvântul (adevărul) lui Dumnezeu (v. 17); rugăciunea pentru unitate (v. 21); rugăciunea pentru ca urmașii Săi să fie acolo unde este și El (v. 24).

După R. Brown, prezența unei lungi rugăciuni la sfârșitul unui discurs poate reprezenta confirmarea genului literar al „discursurilor de adio”, specifice literaturii iudaice târzii, însă discursul ioaneic diferă prin unicitatea mesajului și a limbajului folosit. Nu apar îndemnuri la virtuți morale sau la ascultarea față de lege, ci doar porunca iubirii, ca fundament al comportamentului care se cere de la credincioși în raporturile reciproce. Prin urmare, Iisus vorbește ca Unul care ar fi părăsit deja această lume, subiecții rugăciunii fiind inclusiv cititorii Evangheliei Sale¹⁰.

IISUS ȘI MISIUNEA SA (v. 1-5)

Dorința cea mai pregnantă a lui Iisus a fost să-și desăvârșească misiunea primită de la Tatăl. «Deci le-a zis Iisus: Când veți înălța pe Fiul Omului, atunci veți cunoaște că Eu sunt și că de la Mine însumi nu fac nimic, ci precum M-a învățat Tatăl, așa vorbesc. Și Cel ce M-a trimis este cu Mine; nu M-a lăsat singur, fiindcă Eu fac pururea cele plăcute Lui» (*In* 8, 28-29). Relația apropiată cu Tatăl este evidentă chiar la începutul rugăciunii, în versetul întâi, prin utilizarea termenul „Părinte”¹¹. Apoi, expresia „a venit ceasul” indică înțelegerea Sa în ceea ce privește scopurile veșnice ale Tatălui, care sunt realizate prin viața Lui¹². În acest moment, Hristos știa că Crucea, mormântul, Învierea și Înălțarea erau înaintea Lui. El cere acum Tatălui să încheie această lucrare în timp ce se roagă pentru preaslăvirea Sa¹³. Într-un paralelism cu versetul 14

⁸ Putem identifica anumite similitudini cu rugăciunea „Tatăl nostru”: formula de adresare și preaslăvirea numelui divin (Mt. 6, 9 – In 17, 1.11-12), împlinirea voinței divine (Mt 6, 10 – In 17, 4) sau cererea de eliberare față de cel „rău” (Mt 6, 13 – In 17, 15) – Raymond E. BROWN, Joseph A. FITZMYER, Roland E. MURPHY (eds.), *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, vol. IX, trad. și prelucrare pentru limba română de pr. Dumitru Groșan, Galaxia Guttemberg, Târgu-Lăpuș, 2005, p. 116.

⁹ Această enumerare a celor șapte cereri o regăsim la Andrew T. LINCOLN, „God’s Name, Jesus’ Name, and Prayer in the Fourth Gospel” în R. N. LONGENECKER (ed), *Into God’s Presence: Prayer in the New Testament*, Grand Rapids, Wm. B. Eerdmans, 2002, pp. 163-170.

¹⁰ R. E. BROWN, J. A. FITZMYER, R. E. MURPHY (eds.), *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, p. 99, 116.

¹¹ Această adresare intimă este folosit de 6 ori în acest capitol în versetele 1, 5, 11, 21, 24 și 25.

¹² Acest lucru poate fi văzut și în *In*. 12, 27-32.

¹³ „Preaslăvirea” este un concept bogat în Evanghelia a IV-a și se referă la acordarea respectului, poziției și onoarei, ca toți să-L recunoască pe Tatăl prin glorificarea Lui. Glorificarea lui Isus este legată de

din prologul ioaneic, autorul lămurește faptul că Iisus este mai mult decât o ființă umană dreaptă, ascultătoare și însărcinată de Dumnezeu cu o misiune¹⁴.

UCENICII ȘI MISIUNEA LOR (v. 6-19)

Începând cu versetul 6 accentul cade pe ucenicii Domnului. Iisus știa că următoarele câteva zile vor fi dificile chiar și pentru urmașii Lui cei mai credincioși. De asemenea, el caută să-i pregătească prin rugăciune pentru sarcina lor, de a fi în curând martori și mărturisitori ai lui Hristos, într-o lume păgână. Ceea ce le era necesar era „caracterul” lui Hristos. În esență, era nevoie ca ei „să fie” Evanghelia, prin cuvânt și faptă.

Mântuitorul demonstrează cu această rugăciune importanța de a fi dependent de Tatăl pentru o mărturie creștină vibrantă, reală și vie. Comunitatea trebuie să fie păstrată împreună în numele Lui, pentru a fi expresia locală a lui Hristos în lumea desacralizată pe care încearcă să o atingă. Cultura de astăzi trebuie să vadă creștinismul autentic trăit de urmașii lui Hristos. Aceasta are loc în timp ce Tatăl „ne ține” în caracterul și intimitatea lui Iisus cu El.

Iisus se roagă, apoi, ca urmașii săi să fie păziți de „cel rău”. Paza față de înșelătoriile aceluia pot avea loc numai prin Tatăl, Iisus înțelegând că ucenicii Săi ar eșua dacă capacitatea lor de a birui răul ar fi fost dependentă doar de înțelepciunea și puterea lor.¹⁵ A trăi o viață evlavioasă în sfințenie nu poate avea loc în afară de lucrarea puterii lui Dumnezeu, așa cum este experimentată prin Duhul Său. Rugăciunea este cheia capacității credincioșilor de a spune cu succes „nu” ispitelor lui Satan care vin asupra lor.

Mântuitorul se roagă în mod special pentru sfințirea lor personală. „Adevărul” din Evanghelia lui Ioan este reprezentativ pentru „revelația lui Dumnezeu în Iisus”¹⁶. De asemenea, se face referire la sfințirea proprie, pe care Însuși a realizat-o astfel încât urmașii Săi să poată fi sfințiți „în Adevăr”¹⁷. Această rugăciune se referă la viața de ascultare, în timp ce întâlnesc adevărul lui Dumnezeu, în Hristos și Cuvântul Lui. Când ne rugăm pentru credincioși, să fie sfințiți în adevăr, ne rugăm pentru întâlnirile zilnice cu Hristosul viu, care este Adevărul (*In 14,6*). Iisus S-a sfințit pe Sine prin supunere și ne-a dat adevărul în Cuvântul viu și activ al lui Dumnezeu.

---

un proces triplu al răstignirii, învierii și înălțării Sale. Acțiunea sa de ascultare în predarea Crucii permite încheierea lucrării lui Hristos dincolo de acel eveniment.

¹⁴ R. E. BROWN, J. A. FITZMYER, R. E. MURPHY (eds.), *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, p. 117.

¹⁵ Este interesant faptul că Iisus, ca răspuns cerința discipolilor Săi: „Doamne, învață-ne să ne rugăm...” (Lc. 11, 1), învață Biserica să se roage pentru a se feri de cel potrivnic, atât în Rugăciunea Domnească (Mt. 6, 13) cât și în cazul de față. Este subliniată astfel bătălia spirituală pe care creștinul o implică de zi.

¹⁶ A. T. LINCOLN, „God's Name, Jesus' Name”, ..., p. 167.

¹⁷ Nu este vorba despre Iisus și caracterul Său, care ar avea nevoie de sfințire, pentru că El este desăvârșit. Așa cum El este despărțit și își completează misiunea în ascultarea față de Tatăl, misiunea ucenicilor Săi, de a da mărturie Adevărului, poate avea loc, de asemenea, în timp ce aceștia merg în ascultare față de Iisus. – vezi A. T. LINCOLN, „God's Name, Jesus' Name”, ..., p. 167-168.

În acest sens, Turner apreciază: „presupunerea consacrării complete a ucenicilor este moartea și înălțarea lui Iisus. Numai astfel, însă și cu darul Paracletului la care îi conduce, ucenicii pot fi păstrați în numele în care au fost mântuiți, și sfințiți în Adevărul pe care ei l-au crezut¹⁸.”

DISCIPOLII ȘI VIITORII CREDINCIOȘI (v. 20-26)

În cea de-a treia secțiune, sfera rugăciunii este extinsă asupra generațiilor viitoare de credincioși, care depind de cuvântul apostolilor. Ei trebuie să fie una: și unitatea lor va fi mijlocul de a convinge și de a îndruma lumea spre Adevăr. Destinul final al tuturor credincioșilor este de a trăi împreună cu Hristos în viața veșnică și de a vedea slava Sa¹⁹.

Două cereri sunt esențiale pentru această secțiune. Prima este pentru unitatea care se concentrează asupra Tatălui și a Fiului, așa cum sunt, una. Iisus se roagă pentru unitate care este experimentată prin lucrarea Duhului și care se concentrează asupra intimității și relației. Aceasta nu este o unitate axată pe ideologii temporale, presupozii metodologice, atitudini sau preferințe personale. Este mai degrabă o unitate care se concentrează asupra scopurilor și slavei Tatălui, care are loc în timp ce credincioșii își unesc inimile împreună în Hristos. Această rugăciune demonstrează dependența creștinilor față de Iisus pentru a trăi dragostea Tatălui și a fi implicată în misiunea Sa (*In 15,5*)²⁰. Această rugăciune, după Turner, „pune slava Tatălui în centru și se răspândește în cercurile concentrice ale voinței și scopului Lui²¹.”

Cea de-a doua cerere din această secțiune se găsește în versetul 24 și atrage atenția asupra noțiunilor eshatologice prezente. Această petiție specială este profundă prin faptul că Hristos se roagă pentru urmașii Săi, nu doar ca să vadă prezența Sa puternică, manifestă în viitor, ci să fie prezenți împreună cu El, într-o lucrare veșnică de răscumpărare a unei lumi căzute.

Pe de altă parte, Brown prezintă cele două dimensiuni ce exprimă unitatea, și anume, „dimensiunea verticală ce fundamentează unitatea în relația dintre Iisus și Dumnezeu, și dimensiunea orizontală ce se vede în porunca iubirii fraterne. Nici una dintre cele două dimensiuni nu trebuie privite ca expresii ale solidarității umane sau creații instituționale, ci ambele își au ființa în revelația Tatălui prin Iisus²².”

¹⁸ M. M. B. TURNER, „Prayer in the Gospels and Acts”, în D. A. CARSON (ed.), *Teach Us To Pray*, Wipf and Stock Publishers, Eugene, Oregon, 2002, p. 79.

¹⁹ C. K. BARRETT, *The Gospel According to St. John...*, p. 499.

²⁰ A se vedea: L. MORRIS, *The Gospel According to John ...*, p. 634; M. M. B. TURNER, „Prayer in the Gospels and Acts”, ..., p. 80.

²¹ M. M. B. TURNER, „Prayer in the Gospels and Acts”, ..., p. 80.

²² R. E. BROWN, J. A. FITZMYER, R. E. MURPHY (eds.), *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură* ..., p. 120.

SURSA ȘI NATURA UNITĂȚII RELIEFATE ÎN EVANGHELIA A IV-A

„Ca toți să fie una”, rugăciunea de despărțire a Domnului pentru unitate a membrilor Bisericii, devenită un slogan al mișcării ecumenice, reprezintă o garanție a celor implicați în relațiile inter-religioase la nivel național sau internațional. Ne putem pune întrebarea, prin urmare, care este sursa unității credincioșilor, în conformitate cu cea de-a patra Evanghelie. Sursa se găsește în Iisus²³, ca Domn al comunității și legământ al poporului²⁴. Într-adevăr, așa cum a clarificat R. Brown, toate promisiunile cu privire la Israel își găsesc împlinirea în El, toate atributele, titlurile și privilegiile divine I-au fost transferate, iar cei care doresc să aparțină lui Dumnezeu trebuie să devină parte din El²⁵. Tabloul este complet dacă, pe lângă Iisus, privim sursa unității creștine în modelul de unire a Tatălui cu Fiul. Brown remarcă faptul că „unitatea cerească este atât modelul, cât și sursa unității credincioșilor.”²⁶

În ceea ce privește scopul unității credincioșilor, acesta este bucuria a credincioșilor înșiși (*In 15, 11*). Împlinirea credincioșilor rezultă din rămânerea în viță, din acceptarea cuvintelor lui Iisus, rămânând în dragostea Lui și respectând poruncile, în special porunca iubirii. Această bucurie nu este egoistă, ci este o dăruire de sine în întregime²⁷.

Natura unității la care Hristos cheamă credincioșii o putem descoperi pornind de la sursele prezentate anterior. Dacă o facem, vom descoperi că este în primul rând o unitate a iubirii²⁸. Hristos arată o mare grijă față de ucenicii Săi pentru ca aceștia din urmă să rămână în iubire unii față de alții (*In 13, 34-35; 15, 12*), iar iubirea credincioșilor este destinată să demonstreze dragostea Tatălui pentru ei și dragostea Tatălui pentru Fiul (*In 17, 23*).

În al doilea rând, în Ioan 17 găsim o unitate de loialitate. Aceasta, se reflectă în textul celei de-a patra Evanghelii, cel mai evident în imaginea hristică a viței (*In 15*). Ramurile viței sunt asociate în primul rând cu tulpina, și numai indirect una alteia. Comuniunea lor depinde absolut de dependența lor individuală față de Dumnezeu. Aceeași idee o găsim în imaginea păstorului, ale cărui oi îi cunosc glasul și-L urmează. Ambele imagini aduc mărturie unui element puternic de loialitate în unitatea credincioșilor așa cum se prevede în Evanghelia a IV-a²⁹.

²³ Încorporarea în Hristos prin metafora viței și a mlădițelor este probabil mai evidentă decât cea sugerată de expresia paulină „trup și mădule” (Rm. 12, 4-5, 1 Cor. 12, 12-31). Este suficient să remarcăm că această imagine îl evidențiază pe Iisus ca izvorul și punctul central al unității Sale. – A se vedea: John E. STATON, „A Vision of Unity: Christian Unity in the Fourth Gospel”, în *Evangelical Quarterly*, 69:4, (1997), p. 292.

²⁴ J. E. STATON, „A Vision of Unity: Christian Unity in the Fourth Gospel”... pp. 291-292.

²⁵ Raymond E. BROWN, *The Gospel According to John (XIII-XXI)*, The Anchor Yale Bible Commentaries, vol. 29A, 1970, p. 769.

²⁶ R. E. BROWN, *The Gospel According to John (XIII-XXI)*..., p. 769.

²⁷ J. E. STATON, „A Vision of Unity: Christian Unity in the Fourth Gospel”... pp. 299-300.

²⁸ Raymond Brown: „Mai devreme sau mai tarziu, majoritatea autorilor spun ca este o uniune de iubire.” – R. E. BROWN, *The Gospel According to John (XIII-XXI)*..., p. 776.

²⁹ J. E. STATON, „A Vision of Unity: Christian Unity in the Fourth Gospel”..., p. 294.

În al treilea rând, putem vorbi despre o unitate a părtășiei. Poate fi lesne de observat firul roșu al acestei părtășii pe tot parcursul Evangheliei lui Ioan. Cele două imagini amintite – turma și vița – sunt ambele imagini ale poporului lui Israel (*Iz 34, Ps 80*). Atunci când Iisus spune: «Am și alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc, și vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și un păstor» (*In 10,16*) majoritatea comentatorilor, găsesc în „alte oi” o referență la neamuri³⁰. Aici Iisus nu vorbește despre indivizi izolați, ci de grupuri de persoane³¹. Acest lucru reiese din nou în Ioan 11, 49-52, unde Ioan comentează cuvintele lui Caiafa, arătând că expresia caracterului sacrificial al morții lui Hristos se aplică nu doar națiunii iudaice, ci tuturor celor care sunt fiii lui Dumnezeu, pentru a fi adunați în unitate³².

În plus, vedem că pe apostolii Săi, Iisus îi îndeamnă în mod repetat să se iubească unul pe altul (*In 13,34-35; 15,12,17*), cerându-le să rămână credincioși și rugându-se pentru ei (*In 17, 9*). Astfel, deși această unitate trebuie să se bazeze pe o puternică relație verticală cu Dumnezeu prin Iisus, se arată într-o legătură a părtășiei dintre credincioși, caracterizată de dragostea care poate conduce o persoană să-și dea viața pentru prietenii săi (*In 15, 13*).

Așadar, posibile rezolvări ale întrebării ce privesc unitatea lumii contemporane pot fi punctate prin însăși raportarea la Evanghelia a IV-a.

Mai întâi, se remarcă necesitatea de a pune în prim plan recunoașterea slavei lui Hristos, Domn al Bisericii Universale din orice epocă, nu doar al comunității iohanine sau al Bisericii primare. Orice abordare a unității care începe prin a aduna oamenii, fără să ne concentrăm mai întâi pe Dumnezeu, care ne adună împreună va fi sortit eșecului. Și nu este suficientă doar recunoașterea „capului”, ci este necesar a recunoaște și „inima”. O adevărată experiență interioară, duce la angajarea vieții prin ascultarea de cel recunoscut ca Domn.³³

În al doilea rând, unitatea creștină pentru Ioan este o unitate de iubire și părtășie. Pentru Ioan acestea nu sunt doar concepte teoretice sau sentimentale. El îi cheamă pe credincioși într-o relație apropiată, iubitoare cu Hristos și a unora față de alții, având ca termen de comparație relația dintre Persoanele Treimice.

În al treilea rând, trebuie să avem în vedere că învățătura lui Ioan despre acest scop este trimiterea la misiune. Ioan prezintă o provocare, nu doar sacerdotilor, și anume de a împărtăși revelația cu lumea și pentru a le oferi promisiunea sa de viață veșnică.

Dar misiunea pe care o relevă Evanghelia a IV-a nu se axează doar pe propovăduire. Viața morală a credincioșilor este o funcție a misiunii: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții” (*In 13,35*). Lumea va să fie atrasă de viața morală a ucenicilor, mai ales prin dragostea lor. Accentul ar

³⁰ R. E. BROWN, J. A. FITZMYER, R. E. MURPHY (eds.), *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, p. 76.

³¹ J. E. STATON, „A Vision of Unity: Christian Unity in the Fourth Gospel”..., p. 298.

³² R. E. BROWN, J. A. FITZMYER, R. E. MURPHY (eds.), *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, p. 86.

³³ J. E. STATON, „A Vision of Unity: Christian Unity in the Fourth Gospel”..., pp. 301-302.

trebui să cadă, așa cum se întâmplă în Evanghelia a IV-a, pe construirea unei părtășii iubitoare a credincioșilor. Numai atunci vom vedea că rugăciunea lui Iisus se împlinește: «Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava mea pe care Mi-ai dat-o, pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii» (*In 17,24*).

CONCLUZII

Din aceste discuții apar trei modele de rugăciune. Prima este o concentrare asupra Tatălui. În această rugăciune, Iisus ne îndreaptă mereu spre relația dintre rugăciunea Împărăției și Tatăl, slava, scopurile și dorințele Sale (de exemplu, *In 17,1, 24*).

În al doilea rând se pune accentul pe „a fi” Evanghelia. Trăind Evanghelia în fața unei lumi pierdute, reperul este Hristos, pe care îl reprezentăm. Atunci când vorbirea și mersul nostru creștin nu sunt congruente, confundăm lumea lui Hristos.

Ultimul tipar l-ar reprezenta accentuarea lucrurilor eterne și spirituale. Rezultatul Înălțării lui Iisus este viața veșnică pentru omul credincios. O mare parte din rugăciunile noastre însă, nu depășesc dimensiunea fizică și temporală, și sunt adesea focalizate pe noi înșine.

În lumina aspectelor prezentate de mai sus, comentariul lui Stanley Grenz în lucrarea sa, *Prayer: A Cry for the Kingdom* pare a se potrivi concluziei noastre:

„Biserica lui Iisus Hristos se confruntă astăzi cu multe provocări. Cu toate acestea, cea mai mare provocare nu este ceea ce ne-ar putea veni în minte inițial. Cea mai mare provocare nu este aceea de a-i îndemna pe creștini să vorbească despre problemele sociale cotidiene grave... Cea mai mare provocare a noastră nu este nici aceea de a ne încuraja unii pe alții să fim mai hotărâți în evanghelizarea lumii... Mai degrabă, cea mai mare provocare cu care se confruntă Biserica lui Hristos astăzi constă în a-i motiva pe credincioși să se implice în rugăciune sinceră, onestă și fierbinte.”³⁴

³⁴ Stanley J. GRENZ, *Prayer: A Cry for the Kingdom*, rev. ed., Wm. B. Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 2005, p. 124.